

СТАНОВИЩЕ

От: **Доц. д-р Силвия Трифонова**, катедра „Финанси”, УНСС,
научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и
застраховка”.

Относно: Дисертационен труд на тема:
**„ПОСТКРИЗИСНИ ПРОМЕНИ ВЪВ ФИНАНСОВОТО
РЕГУЛИРАНЕ В ЕС: ВЪВЕЖДАНЕ И ПРИЛАГАНЕ НА
МАКРОПРУДЕНЦИАЛНИ ИНСТРУМЕНТИ”, изготвен от
Огнян Митков Митев**, докторант в Катедра „Икономически
науки”, Факултет по икономически и социални науки,
Пловдивски университет „Пайсий Хилендарски”.
Научен ръководител: проф. д-р Пламен Чипев.

1. Основание за изготвяне на становището

Становището е изготвено в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България – ЗРАСРБ (обн., ДВ, бр. 38 от 21.05.2010 г., с изм. и доп., посл. изм. и доп. бр. 68 от 02.08.2013 г., в сила от 02.08.2013 г.) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ – ППЗРАСРБ (обн., ДВ, бр. 75 от 24.09.2010 г., с посл. изм. бр. 62 от 12.07.2013 г.) и Правилника за учебната дейност в УНСС – част трета „Доктор“.

Становището е изготвено на базата на Заповед № Р-33-4524 от 19.09.2017 г. на Ректора на Пловдивския университет „Пайсий Хилендарски” – проф. д-р Запрян Козлуджов, за утвърждаване състава на научното жури на докторант Огнян Митков Митев, с дисертационен труд на тема „Посткризисни промени във финансовото регулиране в ЕС: въвеждане и прилагане на макропруденциални инструменти”, професионално направление 3.8. „Икономика”, докторска програма „Политическа икономика”.

2. Информация за кандидата

Огнян Митков Митев завършва специалност „Международни икономически отношения”, ОКС „Бакалавър” (2011 г.) и после специалност „Финансов мениджмънт”, ОКС „Магистър” (2012 г.) в

Пловдивския университет. Той има богат професионален опит в практиката – понастоящем в БНБ, дирекция „Международни отношения” (от ноември 2016 г.), а преди това в „ОМТ” ЕООД, Хасково (2013-2016 г.), в Национална агенция за приходите – Хасково (2011-2012 г.) и в AIESEC България (НПО) - офис Пловдив (2007-2010 г.). Прави впечатление, че докторантът владее освен английски език, и испански и китайски език.

3. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Актуалност на изследването

Дисертационният труд е посветен на изключително актуална тема. Колкото и изследвания да се направят в последните години по тази проблематика, толкова и различни аспекти относно избора на най-успешни и ефективни механизми за промяна на финансовото регулиране в ЕС могат да се направят.

Интересите на докторанта в тази област обаче са концентрирани тясно върху отражението на глобалната финансова криза върху финансовото регулиране в ЕС и необходимостта и начините за регулирането му.

В тази посока дисертационният труд на Огнян Митев търси отговор на въпроса: какви са възможностите за ограничаване на рисковете за финансовата система чрез прилагането на законодателните и институционалните промени в макропруденциалното регулиране и надзор в ЕС, намиращи израз в Единния наръчник – елемент на Банковия съюз.

Цел, задачи, обект и предмет на изследването

Основната цел на дисертационния труд е „да се анализират рисковете за финансовата система и да се анализират възможностите за ограничаването им чрез прилагане на промените в макропруденциалното финансово регулиране в ЕС”.

Авторът дефинира и 8 изследователски задачи, а реализирането им задава и основните приноси на изследването. Задачите на изследването са, както следва:

- Преглед и критичен анализ на основните теоретични концепции за финансово регулиране и пазарните дефекти, причиняващи системен риск за финансовата система;
- Определяне на уязвимостите, довели до глобалната финансова криза от 2008 г., с оглед мотивираната от нея инициатива за реформа на финансовото регулиране;
- Анализ на промените във финансовите регулации в ЕС в отговор на глобалната финансова криза;

- Анализ на създадените като част от глобалната инициатива за регулаторна реформа макропруденциални инструменти;
- Сравнителен анализ на прилагането на макропруденциалните инструменти, обект на изследването, в страните-членки на ЕС;
- Анализ на въведените в България капиталови буфери и оценка на възможностите за тяхното калибриране;
- Изследване на възможностите за конфликти между различните инструменти и посочване на конкретните проблемни точки;
- Посочване на потенциални слабости на макропруденциални инструменти, които възпрепятстват тяхното ефективно прилагане и формулиране на конкретни предложения за отстраняването им.

Обект на изследването е финансовото регулиране, разгледано през призмата на ролята му за ограничаване на системния риск и осигуряване на стабилност на финансовата система. В допълнение, обектът на изследването е ограничен до промените във финансовото регулиране в ЕС след глобалната финансова криза, имащи отношение към макропруденциалния му аспект.

Предмет на изследването е приложението на макропруденциални капиталови инструменти за ограничаване на системния риск и постигане на финансова стабилност в страните-членки на ЕС.

Изследователската теза на дисертационния труд е, че фокусирането върху стабилността на отделните финансови институции и пренебрегването на макропруденциалния аспект на регулирането оставя некоригирани пазарни дефекти, които в условията на съвременната глобална финансова система биха могли да доведат до финансова криза.

Методология на проведеното научно изследване

Основните научноизследователски методи, които докторантът използва, за да реализира целите и задачите на изследването си, са, както следва: дескриптивен, исторически, критичен, индуктивен и дедуктивен; корелационен и сравнителен анализ, анализ на статистически данни, както и математически модел.

1. Структура на дисертационния труд

Дисертационният труд има класическа структура, състояща се от въведение, 3 глави, заключение, списък на използвана литература и приложения. Дисертационният труд е в общ обем от 252 страници.

Таблиците са 24 на брой, а фигурите – 23. Приложенията са 9 на брой (в обем на 15 страници). Списъкът на библиографията обхваща 306 литературни източници (в обем на 32 страници), мнозинството от които са чуждестранни.

Уводът на труда разглежда актуалността, обектът и предметът на изследването, целите и задачите на труда, изследователската теза и използваната методология за разработването на труда.

Първа глава на дисертационния труд е с теоретико-методологичен характер и разкрива теоретичните подходи и обосновка на финансовото регулиране. В тази част на труда са обобщени теоретичните подходи към финансовото регулиране и финансовите кризи, изяснени са въпросите, свързани с пазарните дефекти, водещи до системна финансова криза. Широко място е отделено на изследването на негативните външни ефекти на финансовите пазари и техните видове – асиметрия на информацията, стратегически допълнения, принудителни продажби на активи, увеличено падежно несъответствие, взаимосвързаност и др.

Интерес представлява задълбоченият анализ на системния риск, неговата специфична индиректна природа и неговите две измерения – времево (циклически системни рискове) и моментно (структурен системни рискове). Докторантът е обогатил изследването и със систематизация на факторите, довели до възникването на глобалната финансова криза от 2008 г. – финансовата либерализация и дерегулиране, спекулативното надуване на цените на активи, ролята на финансовите иновации и др.

Втора глава на дисертационния труд е посветена на пруденциалното финансово регулиране след глобалната финансова криза от 2008 г. – неговите стандарти, политика и инструменти. Резултатите от последните години показват, че преразглеждането на международните пруденциални стандарти е един от основните елементи на инициатива за реформа на глобалната финансова система.

В тази част на труда е обърнато съществено внимание върху промените в пруденциалните стандарти, мотивирани от глобалната финансова криза от 2008 г. – тяхното проявление, специфики и ефекти. Правилно при анализа в тази част на труда са идентифицирани същностните характеристики и различията между капиталовото споразумение Базел 3 и пакета ДКИ IV, обвързани с характеристиките за ЕС различия между финансовите системи и целите на националните икономически политики.

Докторантът е възприел правилния подход да премине от фокусиране върху състоянието на отделните институции към изследване на макропруденциалния надзор като част от реформата на пруденциалните стандарти. Най-съществено внимание е обърнато на изграждането на този подход в ЕС с цел постигането на баланс между системното или индивидуалното измерение на регулирането. Това е свързано с направен задълбочен анализ на инструментите на макропруденциалната политика за

ограничаване на системния риск, капиталовите изисквания, ефектите от тяхното прилагане и трансмисионния механизъм, чрез който макропруденциалните мерки влияят върху цената и количеството на капитала.

Особен интерес представлява направеното обхватоно и иновативно изследване на макропруденциалните капиталови буфери в ЕС, оценката на сигнализиращата способност на индикаторите и оценката на системната значимост на финансовите институции. С яснота са представени специфичните характеристики и методологията на капиталовите буфери на Европейския банков орган (ЕБО), както и са изведени конкретни проблеми при използването на тази стандартна методология.

Третата глава на дисертационния труд е посветена на практическото приложение на макропруденциалните капиталови буфери за системен риск в ЕС. За целта докторантът използва количествени методи за оценка на системния риск, като правилно отбелязва, че не съществува индикатор или метод за оценка, който да обхваща изцяло всички аспекти на рисковете за финансовата стабилност и да изпълнява изискванията за сравнимост.

Най-голям научен интерес представлява представеното в тази част на труда примерно приложение на антицикличния капиталов буфер за България и анализът на сигнализиращата способност на свързаните с него индикатори. Тук се отчита, че използването на по-тесен кредитен агрегат не води до съществени подобрения в сигнализиращата способност на свързаните с него индикатори.

Обоснован е изводът, че не може да се определи основен фактор, мотивиращ решенията за прилагане на капиталовите буфери. Банковият сектор в страните-членки на ЕС притежава много различни характеристики и мотивите за използване на съответен инструмент в една страна могат да не съществуват в друга. Докторантът установява, че ефективността на пруденциалните мерки винаги ще бъде ограничена, поради невъзможността от въвеждане на механично правило. Разпределението на системната значимост между банките по страни варира значително. Докато в по-малките страни системно значимите институции обхващат почти целия банков сектор, то в по-големите икономики техният дял от активите е по-малък (около 2/3).

2. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Дисертационният труд на докторанта Огнян Митев категорично съдържа важни научни и научно-приложни приноси, сред които мога да открия следните няколко във връзка с оценката на направеното от него изследване на макропруденциалното финансово регулиране в ЕС:

1. Обогаляване на съществуващите знания относно ефективността на инструментите за макропруденциално финансово регулиране в ЕС за ограничаване рисковете във финансовата система чрез извършен комплексен и новаторски анализ на ефектите от прилагането на капиталовите изисквания и трансмисионния механизъм, чрез който макропруденциалните мерки оказват влияние върху цената и количеството на капитала.
2. Направена е критична оценка и анализ на използваните в стандартната методология на ЕБО равни коефициенти на относителна тегла, и ролята им за дефинирането на определени институции като системно значими. Направени са предложения от докторанта за промени в методологията на ЕБО за оценка на системната значимост, с оглед предоставянето на повече гъвкавост при изчислението ѝ.
3. Обогаляване на съществуващите знания относно приложението на стандартната методология на ЕБО за оценка на системната значимост в страните-членки на ЕС с отчитане на техните национални особености, като степен на концентрация на банковия сектор, уникални за всяка страна системни рискове, използвани специфични допълнителни индикатори.
4. Направена е детайлна математико-статистическа оценка и анализ на въведените в България капиталови буфери и на възможностите за тяхното калибриране и оценка на системната значимост с въведени допълнителни индикатори, въз основа на което са идентифицирани някои значими противоречия между различните макропруденциални инструменти и са изведени конкретни проблемни точки.
5. Систематизирани и научно обосновани са потенциалните слабости на макропруденциалните капиталови инструменти, които възпрепятстват тяхното ефективно прилагане в ЕС, и са формулирани от автора конкретни предложения за отстраняването им.

6. Критични бележки и препоръки

Първо, бих искала да отбележа, че направените от мен тук препоръки и бележки ни най-малко не омаловажават достойнствата и качествата на труда на докторант Огнян Митев. Препоръките и въпросите ми към докторанта са следните:

- В структурно отношение според мен практиката да се прави обобщение след всяка глава от труда се прилага по-скоро при учебници и учебни помагала, отколкото при дисертации. По този

начин се повтарят вече направени тези и констатации, които така или иначе са дело на автора.

- Докторантът правилно отбелязва, че до момента е постигнат значителен напредък във финансовата интеграция на страните-членки в ЕС (стр. 103 в труда). Къде обаче стои България в този процес и другите страни, намиращи се в периферията на Евросъюза? Кои са трудностите пред България, за да бъде постигнат напредък във финансовата интеграция с развитите страни-членки на ЕС? Също така, има редица изследвания, които споделят обратната теза, а именно, че финансовата интеграция в ЕС е все още на ниско ниво.
- Каква крайна оценка може да се даде на ефективността на инструментите за макропруденциално финансово регулиране в ЕС, предвид на факта, че е невъзможно да се приложи универсален подход и международно сравнима оценка поради разнообразните характеристики на финансовите системи в страните-членки и високата интеграция помежду им?

7. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът е представил 5 публикации по темата на дисертационния труд, две от които на английски език и три – на български език, както следва: „The regulation of the shadow banking system in the European Union”, „Dealing with financial crises: Examples and comparisons from Europe and China”, „Финансовите кризи и проблемите на икономическата стабилност”, „Аспекти на посткризисните промени във финансовото регулиране в ЕС” и „Прилагане на буфера за други системно значими институции и буфера за системен риск в страните от ЕС”. И петте публикации третират значими проблеми от дисертационния труд.

8. Оценка на автореферата

Авторефератът отговаря напълно на изискванията и отразява точно и коректно съдържанието, изводите и приносите в дисертационния труд.

9. Заключение

На основата на всичко гореизложено, мога да направя извода, че докторантът Огнян Митков Митев притежава много добра теоретична и практическа подготовка по темата на дисертацията, показва умение да идентифицира важни проблеми в сферата на финансовото регулиране на методологическо и практико-приложно равнище, и да провежда

самостоятелно научно изследване, като формулира обосновани и полезни препоръки към практиката.

Въз основа на това изразявам своето положително становище – „ЗА” присъждането на образователната и научна степен „доктор” на Огнян Митков Митев, към катедра „Икономически науки”, Факултет по икономически и социални науки, Пловдивски университет „Пайсий Хилендарски”.

20.10.2017 г.
София

Изготвил:
/доц.д-р Силвия Трифонова/